

den ærede Ordfører slet ikke ind paa. Han sagde kun dette: det kan ikke gaa an, idet Vedtagelsen deraf vil lægge Skattelovene alt for store Hindringer i Vejen. Nu vil jeg gerne dertil sige — det falder for saa vidt sammen med, hvad det ærede Medlem for Bælum (J. H. Jensen) nys sagde — at der er i disse Skattelove saa umaadelig meget værdifuldt for de store i Samfundet, det vil sige de store ude paa Landet, de Hartkornsejere, hvis Stemmer ogsaa det ærede Medlem sagde, at han regnede med og tog Hensyn til, og derfor stemte han for disse Skattelove, men han indrømmede, at for dem, der intet Hartkorn havde, de besiddelsesløse, var der intet i Skatteloven. Ikke saa meget som bag paa en Haand er der for de besiddelsesløse, de faa snarere ny Byrder, snarere Tab. Er der da ikke Grund til, naar vi nu forære de besiddende saadanne Skattelove, netop samtidig og til Gengæld at forlange noget for disse Skattelove? Er der overhovedet god fornuftig Politik i at give sin Pære bort uden at faa et Æble i Stedet? Det tror jeg ikke. Jeg tror, at der oppe i det andet Ting er en saa brændende Begærlighed efter at faa disse Love gennemførte, at vi kunne sætte en Pris, de maatte betale for at faa dem gennemførte. Jeg kan i saa Henseende henholde mig til, hvad et anset æret Medlem af Flertallet her i Salen, det ærede Medlem for Sæby (Vilhelm Lassen) mener om den Ting. Han skrev i sit Blad den 5te Februar 1900 om disse Skattelove, endda i en Skikkelse, der endnu ikke var saa agrarisk, saa godsejervenlig som den nu foreliggende: „Der sidder i Landstinget saa fuldt af Proprietærer, som ere valgte paa at skaffe deres Standsfæller Lettelser; og de brænde af Lyst til at stemme for noget, saa at de selv og deres Kolleger hjemme i Valgkredsene kunne faa det lidt lettere med Skatterne. De vente blot, at der skal komme en Minister og sige: de maa nok. De direkte Skattelove ere ikke nogen høj Hymne værd, men i Proprietærernes Hjertekammer gløder der en harpikset Elskovsbrand til de direkte Skattelove. En skønne Dag slaar Flammen ud i begge Ender.“ Det er Ord af det ærede Medlem for Sæby i hans Blad den 5. Februar 1900. Disse Love ere ikke nogen høj Hymne værd. Nej, det er de sandelig ikke fra et demokratisk Standpunkt, men i Proprietærernes Hjertekammer gløder der en harpikset Elskovsbrand til dem, og det ærede Medlem bebudede, at den en skønne Dag vilde slaa ud i

begge Ender, og det har den gjort netop i denne Tid baade i den ene Godsejerfløj og den anden Godsejerfløj oppe i det høje Ting.

Hvorfor saa ikke lade disse Proprietærer og disse Godsejere ofre noget for deres Elskede? Naar de faa Hartkornsløttelsen, naar de faa deres særlige Skatter afskaffede, hvorfor da ikke lade dem betale noget til Gengæld, saaledes at ogsaa den store almindelige Befolkning faar noget, saaledes at den faar lige Valgret med de andre. Det forekommer mig at være demokratisk ganske uforvarligt at lade disse Statsforæringer til Godsejerne blive gennemførte uden at kræve en saa rimelig og billig Gave til det danske Folk, som den almindelige kommunale Valgret er — ja den er i Virkeligheden ikke en Gave, men en Ret. Se, nu siger man jo nok: Lad disse Skattelove blive gennemførte, saa ville vi tage det Spørgsmaal om Valgformen op. Men Spørgsmaalet er, om det saa ikke med det vil gaa, som det saa ofte er gaaet i dansk Politik, at saa bliver man narret. Man allierer sig med Godsejerne om et eller andet til Fordel for Godsejerne, og det bliver gennemført, men det, som Bønderne, Arbejderne, den store almindelige Befolkning skulde have, bliver ikke til noget. Vor Historie er jo rig paa saadanne Episoder. Jeg minder om den Situation, som forelaa i 1866, og om hvilken den nuværende Situation slet ikke minder saa lidt. Jeg læste en Gang for for et Par Aar siden — jeg tror, det var i det Blad, som udgives af det ærede Medlem for Nykjøbing paa Falster, som sidder her — en Artikel af en gammel Bondeven, som skrev om sine Erindringer fra 1866, og han fortalte der følgende, som gjorde et stærkt Indtryk paa mig: „Som gammel Bondeven havde min Fader med mange andre Bønder fra vor Egn fulgt J. A. Hansen ind i Oktoberforeningen. Efter denne Forenings Opløsning kom min Fader hjem fra et større Møde paa Kredens Valgsted i den Anledning og var meget harmfuld; hans første Ord til mig var: „De snød os, Lars — men de kommer igen — jeg ved, de vil komme igen; men tro dem saa endelig ikke!“ Saadan have mange Bønder følt ved det, der skete i 1866: De snød os, Lars. Vi gav dem, hvad de vilde have, men vi fik ingen Ting til Gengæld. Men, sagde den gamle Bondeven, de komme igen. Og de ere komne igen mange Gange. De kom igen i 1894. Da var der atter et Flertal her i Salen, der lod sig narre, som gav dem, hvad de for-